

ת"פ 6083/01 - מדינת ישראל נגד סטיב ז'אק שבת, סטפני רות

בית הדין האזרחי לעבודה תל אביב

ת"פ 6083-01-20

13 יולי 2020

לפני:

כב' השופט אורן שגב

מדינת ישראל
ע"י ב"כ: עו"ד חגי רון

הנאשימים:

1. סטיב ז'אק שבת
סטפני רות
ע"י ב"כ: עו"ד דניאל אספירו

החלטה

לפני בקשה הנאשימים להורות על ביטול כתוב האישום שהוגש כנגדם ביום 03.01.20 בгин עבירות לכואורה של העסקה שלא כדין, העסקה ללא היתר והעסקה ללא ביטוח רפואי, מבצעים במשותף, וזאת בניגוד להוראות חוק עובדים זרים, תשנ"א-1991 וסעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ג-1977 (להלן - כתוב האישום).

1. לטענת הנאשימים, העבירות נ עברו לכואורה בחודש 10/2018 ואילו כתוב האישום הוגש רק בחודש 01/20, הינו בחלוף יותר מ-12 החודשים שנקבעו בהנחיות הפנימיות שפירסם היועמ"ש.

2. הנאשימת הקדימה וטענה, כי תקופת ההתישנות לעבירות מסוימת כתוב האישום טרם חלפה, שכן בהתאם להלכה שנקבעה בעפ"א 7612-05-13 מדינת ישראל נ.י. ד. לוי אלברט (2000) **חברה לבניין בע"מ** ואח' (05.02.14), מדובר בעבירות מסווג עוון, בהתאם לסיווג שבסעיף 24 לחוק העונשין, ומכאן, שתקופת ההתישנות הנה 5 שנים, בהתאם לסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי.

3. עוד טענה, כי בתיק זה התבצעו מספר פעולות חקירה מאז מועד הביקורת ביום 11.10.2018, שהאחרונה שבהן ביום 25.11.18, אז נחקרה הנאשימת. תקופת ההתישנות צפופה להסתיים איפוא רק ביום 23.11.23.

4. המאשيمة הוסיפה, כי אין שייח' בפעולותיה באופן שמצויך את ביטול כתוב האישום וכי הנחויות היועמ"ש 4.1202 שעוניין משך טיפול התביעה עד להגשת כתוב אישום (להלן - ההנחיות), אין חלות על רשות האוכלוסין וההגירה. יחד עם זאת, תכילת הנחויות אלה היא לסייע במידת האפשר בקיצור הזמן הנדרש להכנת כתבי אישום בפרקיליות

עמוד 1

המדינה ובמשטרה, תוך התחשבות בנסיבות של כל מקרה, ומוביל לפגוע במטרות העיקריות של המשפט הפלילי.
במקרה זה, המאשימים המתינה מיום 15.01.19, המעוד בו ניתן אישור להגיש כתב אישום יזום, ועד ליום 19.12.26
הוא המועד בו התקבלה אצלם תעודת החיסון, וככתב האישום הוגש בסמור לאחר מכן.

5. עוד טענה בהקשר זה, כי בהתאם לפסיקת בית המשפט, ביטול כתב אישום מחמת שיחוי (כטענת הגנה של הגנה
מן הצדקה), שעה שתקופת התהיישנות טרם חלפה, נעשה במסורת. במקרה זה, תיק החקירה הועבר אל המחלקה
המשפטית ביום 18.12.19 וככתב האישום הוגש בחילוף כמנה וחודש ימים, ומכאן, שאין מדובר בשיחוי המצדיק את
ביטול כתב האישום. במקרה זה, כתב האישום הוגש בהתאם להנחיות הפנים, כאשר במצר הנימוקים להגשתו,
נכלו הנימוקים, ובראשם תקופת העסקה הממושכת של העובדת הזרה; והשני - העסקת עובדת זרה שנכנסה
באשרת עובדה לענף הסיעוד והעסקה בעבודות משק בית, ללא היתר, והכל תוך עבירה נוספת של אי הסדרת
ביטוח רפואי.

אשר להכרעתו

6. לאחר שנתיית את דעתו לטיעוני הצדדים, באתי לכל מסקנה, כי דין הבקשה לbijtol כתב האישום להידחות,
ולהלא נימוקי".

7. אמת המידה לתחולת דוקטרינת הגנה מן הצדקה הוטויה במסגרת ע"פ 4855/02 **מדינת ישראל נ' ד"ר איתמר בורוביץ** (31.03.2005), שם קבע בית המשפט העליון מבחן תלת שלבי: **שלב הראשון** על בית המשפט
לזהות את הפגמים שנפלו בהליך שננקטו בעניינו של הנאשם ולעומוד על עצמתם במנוגך משאלת אשמו או
חפותו; **שלב השני** על בית המשפט לבחון האם בקיים ההליך הפלילי חרף הפגמים יש מקום פגיעה חריפה
בתחוצת הצדקה והגינות; **שלב השלישי**, משוכנע בית המשפט כי קיומו של ההליך אכן הכרוך בפגיעה חריפה
בתחוצת הצדקה והגינות, עליו לבחון האם לא ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעות יותר מתונים ומידתיים
אשר ביטולו של כתב האישום.

8. בית המשפט העליון הדגיש כי - "מצב דברים כזה אינו צפוי להתרחש אלא במקרים חריגים ביותר". בע"פ 3672/05 **טגר בע"מ נ' מדינת ישראל** (21.10.07) חזר בית המשפט העליון וקבע, כי טענת הגנה מן הצדקה
היתה ונותרה טענה שיש לקבלה במקרים חריגים בלבד.

9. פסיקה זו אומצאה על ידי בית הדיון הארץ בע"פ 14/07 **מדינת ישראל נ' הום סנטר** (22.11.07) (להלן: **פרשת הום סנטר**) ולאחרונה בע"פ 10-05-25249 **מדינת ישראל נ' עלי עלייאן** (7.3.11) שם נקבע:

10. "טענת הגנה מן הצדקה הינה טענה קיצונית המתאימה במקרים מיוחדים בהם עצם קיומו של ההליך
הפלילי הכרוך בעיות דין ופגיעה בתחוצת הצדקה עד כדי הצדקה לביטולו של כתב האישום בלי לדון בו
לעופו. מעצם טיבם של דברים, קשת המקרים בהם ניתן לשקל קבלת טענת הגנה מן הצדקה מוגבלת והיא
תחול במצבים בהם עצם קיומו של ההליך פוגע בזכותו הבסיסית של הנאשם להליך תקין".

לשאלת השיחוי

11. כידוע, דיני ההתישנות חלים במישור האזרחי, המנהלי והפלילי. הרצינול לכך הנה כי יש לאזן בין האינטרסים המנוגדים של הצדדים להילך המשפט.

12. הלכה היא, כי גם אם טרם חלפה תקופת ההתישנות הקבועה בחוק, לבית המשפט הסמכות לדוחות לתובענה מלחמת שיהוי. במישור האזרחי, קובעת הסיפה לסעיף 2 לחוק ההתישנות, התשי"ח-1958 (להלן - "חוק ההתישנות"), כי בית המשפט לא יזדקק לתובענה שנטען לגבייה כי התישנה, ואולם, "**אין בהתישנות בלבד כדי לבטל את הזכות גופה**".

13. לפיכך, והואיל ויש בטענת השיהוי כדי לזכיר את תקופות ההתישנות הקבועה בחוק, הרי שבכל הקשור למישור האזרחי, ומתרוך רצון לכבד את זכות הגישה לערכאות ואת ציפיותו של בעל דין לפעול במסגרת תקופת ההתישנות שנקבעה בחוק, טענת שיהוי לא תתקבל בנקול (ראו: ישגב נקדימון, **הגנה מן הצדק** (מהדורה שנייה), 2009 עמ' 347 (להלן - "נקדימון").

14. באשר למשפט הפלילי, סעיף 9(א) לחס"פ קובע את תקופות ההתישנות של דרגות העבירות המנוונות בחוק העונשין.

15. ארבעה טעמים מרכזים לכך, כאמור להלן (נקדימון, 350-349).

(א) האינטרס הציבורי של שכחה, מחילה ויציבות חברותית. אינטראס זה מגלם עיקרונו,יפוי בחולף הזמן הולך וגובר העניין הציבורי שבהעמדת העבריין לדין, עד אשר ניהול ההליך הפלילי בעניינו מתיתר;

(ב) הזכות לסיום מהיר של ההליך הפלילי על כל שלביו, נוכח המתח נפשי בו נתון נאשם, הסטיגמה החברתית הנלוות למעמדו של מואשם בפלילים, שיבוש אורחות חייו של הנאשם ושל משפחתו והמשאבים שנאים צריך להשקייע בהגנתו;

(ג) הצורך בבירור האמת והחשש שבחלוף הזמן זכרונות של עדים מתעמעם. כמו כן, אין לדרש מנאים לשמור על מסכת הראיות שלהם זמן רב לאחר ביצוע העבירה;

(ד) תועלותנות- תקופת ההתישנות ממריצה את רשות אכיפת החוק לסייע את טיפול במהירות.

16. כאמור לעיל, כאמור לעיל קיימ סיג הקבוע בסעיף 9(ג) לחס"פ, אשר קובע כי בעבירות מסווג פשע או עוון, ככל שחל אירוע מנתק, תחול תקופת ההתישנות ממנו ואילך. אירוע מנתק לעניין זה, הנה, בין היתר, פועלות חקירה על פי חוק, הגשת כתב אישום או היליך מטעם בית משפט.

17. מן המקובל עולה, כי ניהול ההליך הפלילי לאחר זמן רב מדי, הגם שבמסגרת תקופת ההתישנות הסטאטוטורית, עלול להיות מנוגד באופן מהותי לעקרונות של צדק והגינות משפטית (נקדימון, 351).

18. זאת ועוד. גם רשות אכיפת החוק הכירו בנזקים שעולמים להיגרمت כתוצאה ממשהו בכתב אישום ובאוגוסט 2008 צאה הנחיתת היועץ המשפטי לממשלה (4.1202) שעניינה: **משך טיפול התביעה עד להגשת כתב אישום** (להלן - "הנחיתת היועם"').

19. בשל חשיבות הדברים, נביא את תמצית דברי המבואה להנחיתת כלשונם (כל ההדגשות להלן הוספו - א' שי):

"כחلك מהרצון ליעיל את ההליך הפלילי, קיימת חשיבות רבה בקיצורמשך הזמן הנדרש"

לחקירה המשפטית של חשודים בעבירה, להכנת כתוב אישום על ידי המשטרה או פרקליטות המדינה ולדיון בבית המשפט עד הכרעת הדין. הליכים פליליים מהירים, הממחישים היבט את הקשר בין העבירה לבין הנאשם, יש חשיבות רבה כגורם מרתיע, כלפי עבריינים ואף כלפי הציבור, ואילו הליכים פליליים המגיימים לכל דין והכרעה בבית המשפט זמן רב לאחר מעמד העבירה, לעיתים קרובות אין אפשרות לקיים אותם ראוי. ככל שעובר הזמן כך גדול הקושי להביא ראיות מלאות ואמינות. בכך יש להכבד על ניהול המשפט, לעתים על התביעה ולעתים על הגנה, אולי אף יותר על התביעה, שכן עליה מוטל להוכיח את האשמה מעלה לכל ספק סביר. כמו כן, בית המשפט הגוזר עונשו של עבריין זמן רב לאחר מעמד העבירה עשוי להתחשב בזמן שעבר כדי להקל בעונש, עד כדי כך שלעתים העונש נראה בלתי הולם את העבירה, וערכו כגורם מחרך ומרתיע במידה רבה. זאת בין היתר, מושם שהזמן בו נתן אדם להליכי חקירה ומשפט נחשב לעוני דין ומקובל לראות בו עונש כלשעצמו". (סעיף 1(א) להנחיית היوم"ש).

ובהמשך -

"... חלוף הזמן יכול להשפיע גם על זכרונם של העדים ועל האפשרות לסמור על עדויות מלאות ואמינות..." (סעיף 1(ב) להנחיית היומ"ש).

"... על יסוד טעמים אלה וכענין שבמدينות, חלוף זמן רב מאז החלת החקירה עשוי לעיתים להיות שיקול לסגירה של תיק פלילי או להימנענות מהגשת ערעור. זאת כאשר השiego נגרם בשל אופן הטיפול בתיק על ידי המשטרה או על ידי פרקליטות המדינה, ללא צורך או כדי בנסיבות המקרה, ובהתאם שיקולים מיוחדים הדורשים את המשך הליכים, כמו החומרה הרבה של העבירה או סיכון רב לציבור".

(סעיף 1(ג) להנחיית היומ"ש).

20. בפרק 3 להנחיות, שכותרתו "משך הזמן מסירת תיק החקירה ועד לקבלת החלטת התובע", מצינית ההנחייה פרקי זמן מרביים לטיפול, וביחס לעבירות מסווג עוון, קובעת יש לפעול לסיום הטיפול בתיק תוך 12 חודשים.

21. מן המקובץ לעיל עולה, כי גם אם טרם חלפה תקופה התאיישנות הסטטוטורית של העבירה המייחסת לנאים, ובית המשפט מצא כי כתוב אישום הוגש בשינוי בנסיבות בלתי מוצדקות או באופן הפוגע בזכות הנאשם למשפט הוגן, תקום לנאים "הגנה מן הצדק" שתבטיח לביטול כתוב האישום שהוגש בשינוי.

22. לפיכך, על בית המשפט להפעיל ביקורת שיפוטית על העמדה לדין ועל ההליך הפלילי הלבר שיפוטי וההליך המנהלי שהובילו אליו, ועליו לפסוק על פי האיזון הרاء בין השיקולים הקוראים לקיום את המשפט הפלילי שהוחל בשינוי או שלא לקיימו (ראו להרחבה: נקדימון, 367 וכן הפרק השביעי: "המודל המינהלי של "הגנה מן הצדק"").

אשר להכרעת

23. לאורם של העקרונות שהונחו לעיל, אדון להלן בנסיבות של תיק זה.

עמוד 4

24. כאמור בפתח הדברים, כתב האישום הוגש ביום 03.01.20, וזאת לאחר שפיעולת החקירה الأخيرة בתיק (הוצאה תעודת חיסון) הבצעה ימים אחדים קודם לכן ביום 26.12.19. עוד נזכיר, כי עסקין בעבירות שנעברו לכואורה, בהתאם למतואר בכתב האישום, במחצית חדש 10/2018.

25. סבורני, כי אין מדובר בשינוי, ובוודאי שלא בשינוי המצדיק ביטול כתב אישום, שמדובר בעשה ע"י בית המשפט בלבד קפואה וזאת בהתאם לכך שבתי המשפט אינם נוטים להתערב בשיקול הדעת של התביעה, אלא במקרים שהוכח לפניו כי נפלו פגמים מנהליים חמורים שעומדים בסתרה לתחושת הצדוק וההגינות.

26. לא מצאת כי זהה המקירה, גם לא בקרוב, ואבاهיר. העבירות המיוחסות לנאים הנקראים עבירות שהמחוקק ראה לנכון להחמיר בגין, והדבר נלמד בין היתר מהקנסות שקבע בצד; הדבר נלמד גם מפסיקותיהם של בית הדין האזרחים לעובודה, של בית הדין הארץ לעובודה ושל בית המשפט העליון, אשר מייחסות לעבירות אלה חומרה יתרה, ולשם דוגמה, בניגוד לעבירות פליליות הנדונות בבית המשפט הפליליים, שם קיים בדבר שבשגרה מסלול של הימנעות מהרשעה וביטול הרשעה, הרי שביחס לעבירות מסוימת כתב אישום זה, נקבע כי הן עבירות כלכליות ביסודן, והאפשרות לבינוע מהרשעה או לבטל אותה קיימת במקרים חריגים בלבד.

27. זאת ועוד. מעבר לנימוק הטכני-פרוצדורלי של חלוף למלגה מ-12 חודשים עד להגשת כתב האישום, לא מצאתה בנסיבות הנאים טעם מודיע זכותם להיליך הוגן תיפגע, אל מליא יבוטל כתב האישום.

28. זאת יש לזכור, הנחות היועמ"ש לרשות התביעה, כשןן כן הן. הנחות בלבד. בר, כי על רשות האכיפה, ובכללן על המאשימה בתיק זה - רשות האוכלוסין וההגירה, לעובוד בהתאם להנחות, ובהקשר זה אני דוחה את טענת המאשימה, כי ההנחות אינן חלות עליה, כי אם רק על הפרקליטות ומשטרת ישראל.

29. יחד עם זאת, לא כל חריגה מההנחות תוביל אוטומטית לביטול כתב האישום, שעה שאין חולק כי תקופת ההתישנות טרם חלפה. העתרות ביד נדיבה לביטול כתב אישום מחמת شيء, עלולה להוביל למדרון חלקוק שיסים לאל את מטרת דיני הנעונשין בכלל ואת הוראות החוק בנוגע להתישנות עבירות בפרט. לפיכך, רק במקרים חריגים, יש להורות על ביטול כתב אישום בשל شيء, חרף העובדה שטרם חלפה תקופת ההתישנות.

30. מקירה זה אינו בא בגדלים של אותןקרים חריגים שמצודק בגין להורות על ביטול כתב האישום, שכן בנוסף לכל האמור לעיל, כתב האישום הוגש בתום 13 חודשים מפעולות החקירה الأخيرة בתיק, ואידך זו גמור.

אחרית דבר

31. הבקשה לביטול כתב האישום - נדחית.

32. עד ליום 27.07.20 יגיש הסניגור את תשובה המפורטת בכתב של הנאים לעובדות כתב האישום, וזאת ככל שלא יושג הסדר עם המאשימה.

33. תשומת לה הנאים לכך, שבחלוף המועד ובhiveדר תשובה מפורטת או הودעה על הסדר, יועבר התקיק לשימוש ראיות, ללא מתן התראה נוספת ותשומת לבם של הנאים מופנית להוראות סעיף 152(ב) לחס"פ.

.27.07.20. לזכירות - לעיוני ביום 34.

ניתנה היום, כ"א תמוז תש"פ, (13 ביולי 2020), בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.